

Onderzoeksagenda

Impact Logistieke Parken

Jeroen van Haaren

Martijn Streng

Bart Kuipers

September 2017

Erasmus Centre for Urban Port and Transport Economics

Aanleiding

Toegevoegde waarde in het achterland

Midden en Zuid Nederland vormt een essentiële schakel in de verbinding tussen de havens in de Vlaams-Nederlandse delta en het Duitse achterland. Congestie in deze havens heeft in toenemen de mate geleid tot het verleggen van logistieke activiteiten naar schakels in deze achterlandketen. Sinds de jaren 90 van vorige eeuw zijn er veel logistieke parken gerealiseerd. Deze logistieke knooppunten, verbinden verschillende typen infrastructuur, waaronder rail, binnenvaart en weginfrastructuur en vormen locaties voor het toevoegen van waarde aan goederen, waarbij de verwachting is dat dit werkgelegenheid oplevert in de regio.

Deze vermeende effecten op het gebied van toegevoegde waarde, dynamiek en werkgelegenheid vormen de aanleiding voor het inzetten van (aanzienlijke) publieke middelen.

Aanleiding

Duurzame impact

Het is onduidelijk in welke mate logistieke parken ook daadwerkelijk deze effecten sorteren. In veel gevallen is er informatie beschikbaar over bedrijvigheid en werkzame personen, maar ontbeert het aan een analyse van de indirecte effecten, ruimtelijke effecten op het niveau van de regio.

- In hoeverre is er sprake van een werkgelegenheidsmultiplier?
- Beschikt de regio over de juiste skills om duurzaam aan de behoefte te voldoen van bedrijven?
- Is sprake van skill-gerelateerdheid: kunnen werknemers makkelijk elders aan de slag?
- Waar slaat werkgelegenheid en waarde neer?
- Welke trends en ontwikkelingen zien we aankomen en hoe duurzaam zijn huidige logistieke parken in dat licht?

Doel van de onderzoeksagenda

Doel van de onderzoeksagenda is het in kaart brengen van de economische impact van logistieke parken. De onderzoeksagenda beoogt aan te sluiten bij vragen uit de praktijk en wetenschap. Met deze onderzoeksagenda beoogt Erasmus UPT langjarig te investeren in onderzoek op het terrein van de impact van logistieke parken op de regionale economie. Binnen het onderzoeksagenda worden pilots en onderzoeken geaccommodeerd die aansluiten bij deze ambitie en leiden tot validatie van academische kennis aanwezig binnen Erasmus UPT.

Bij de onderzoeksagenda worden diverse partijen betrokken om ook de maatschappelijke impact van het onderzoek binnen de agenda zo groot mogelijk te maken. Onder deze partijen vallen provincies, belangenorganisaties en het rijk.

Pijlers van de onderzoeksagenda

1. Werkgelegenheid en toegevoegde waarde

Welke werkgelegenheid en toegevoegde waarde is te herleiden tot het logistieke park, in hoeverre is sprake van directe werkgelegenheid en in welke mate is sprake van een multipliereffect door indirecte werkgelegenheid? Wat voor type bedrijven en activiteiten worden ondernomen en welke toegevoegde waarde wordt gerealiseerd?

2. Regionaal economische effecten

Waar wonen en consumeren werknemers die herleidbaar zijn tot de logistieke parken? Hoeveel toegevoegde waarde slaat lokaal neer en in hoeverre wordt toegevoegde waarde over de provincie- en landsgrenzen meegenomen. In hoeverre zijn er lokale multiplier effecten op wonen en consumeren? In hoeverre is sprake van forenzen stromen? In hoeverre is er sprake van arbeidsmarkt matching?

3. Trends en ontwikkelingen

Hoe ontwikkelt de logistieke sector zich. Welke grote trends en ontwikkelingen zijn er op mondiale, Europese en nationale schaal te verwachten en hoe vindt dit uitwerking in verschillende scenario's?

Relevante thema's binnen de onderzoeksagenda

- Locaties in kaart brengen
- Ontstaansgeschiedenis
- Ontwikkeling van werkgelegenheid
 - Direct
 - Indirect
- Bedrijfsdynamiek
 - Vestigingen
 - Opheffingen
 - Starters
 - Doorgroeiërs
- Skills en arbeidsmarkt
- Performance bedrijven op het park en er buiten
- Bedrijfstypologieën door de tijd
- Vestigingsfactoren en –voorkeuren
- Samenwerking formeel en informeel
- Toekomstverwachtingen bedrijven
 - Technologische ontwikkeling
 - Marktontwikkelingen
 - Rol overheid

Pilot project: Multipliers en toegevoegde waarde

Beschrijving

Een van de meest gestelde vragen voorafgaand aan een investering is: wat levert het op? In het geval van logistieke parken zijn de opbrengsten primair te kwantificeren door de economische impact te bepalen. Binnen dit pilot project wordt ingezet op twee economische indicatoren:

1. Werkgelegenheid
2. Toegevoegde waarde

Een belangrijk onderscheid wat door Erasmus UPT gemaakt wordt is het onderscheid tussen *directe* werkgelegenheid en toegevoegde waarde aan de ene kant versus *indirecte* werkgelegenheid en toegevoegde waarde (dus verbonden via toeleveranciers etc.) aan de andere kant. De Havenmonitor en de Binnenhaven-monitor zijn voorbeelden van projecten door Erasmus UPT uitgevoerd, die deze methodiek gebruiken.

Pilot project: Multipliers en toegevoegde waarde

Verwachte uitkomsten

Inzicht in de economische impact (werkgelegenheid en toegevoegde waarde) van bedrijven actief op logistieke parken én van bedrijven indirect verbonden aan logistieke parken.

Methode en databronnen

Deze pilot maakt primair gebruik van kwantitatieve bronnen. Mogelijke bronnen voor dit onderzoek zijn onder meer gegevens verkregen van bedrijven, het LISA bedrijvenbestand en de nationale rekening- & input-output tabellen van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS).

Looptijd

2 maanden

Pilot project:

Ruimtelijke weerslag logistieke parken

Beschrijving

Arbeidsmarkten en economische clusters overschrijden administratieve grenzen. De relevante regio is afhankelijk van samenwerkingsverbanden tussen bedrijven en de reisbereidheid van forenzen. Dit heeft echter consequenties voor de politieke realiteit. In hoeverre leidt lokaal investeren tot lokale baten in de vorm van werkgelegenheid en toegevoegde waarde? En, in hoeverre leidt lokaal investeren tot baten in de regio?

Een helder antwoord op deze vragen is noodzakelijk om investeringen te kunnen legitimeren en om het gesprek te voeren over verevening op het niveau van de regio.

Deze pilot is er op gericht om voor verschillende logistieke parken in kaart te brengen waar toegevoegde waarde wordt gerealiseerd en waar lonen worden geconsumeerd.

Pilot project: Ruimtelijke weerslag logistieke parken

Verwachte uitkomsten

Inzicht in de ruimtelijke patronen van forenzen en bedrijven actief op logistieke parken, naar opleidingsniveau en bedrijfstak.

Methode en databronnen

Deze pilot combineert kwalitatief onderzoek (interviews) met een geo-analyse van forenzen stromen. Mogelijke bronnen voor dit onderzoek zijn onder meer gegevens verkregen van bedrijven, het sociaal statistisch bestand, de arbeidsmarkt monitor (LISA).

Looptijd

3 maanden

Pilot project: Scenariostudie trends en ontwikkeling

Beschrijving

De toekomst van logistieke parken is onderhevig aan economische-, geopolitieke- en technologische ontwikkelingen. Hierbij kan worden gedacht aan de verschuiving van het economische zwaartepunt naar Midden- en Oost Europa, nieuwe 'zijderoute', near- en re-shoring, 3D-printen, technologie voor meer bederfelijke goederen in containers, Europese (des-)integratie.

Deze pilot is erop gericht om met stakeholders rond logistieke parken een goede inschatting te maken van de waarschijnlijkheid van deze ontwikkelingen hun invloed op werkgelegenheid en toegevoegde waarde van bedrijven actief op logistieke parken. Erasmus UPT heeft ruime ervaring in het uitvoeren van scenario-studies. Centraal staan hierin goede academische kennisbasis van ontwikkeling en veel interactie met stakeholders.

Pilot project: Scenariostudie trends en ontwikkeling

Verwachte uitkomsten

Breed gedragen analyse van toekomstige ontwikkelingen. Vertrekkend vanuit deze ontwikkelingen kunnen acties worden geformuleerd ter verbetering van de werkgelegenheid en toegevoegde waarde op logistieke parken.

Methode en databronnen

Combinatie van analyse van toekomstige ontwikkelingen op basis van (academische) studies, workshop met stakeholders (logistiek dienstverleners, vervoerders, overheden, etc) en scenario-analyse

Looptijd

3 maanden

Pilot project: Locatie-analyse Harnaspolder

Beschrijving

Bij de keuze voor een logistieke locatie kan de nadruk liggen op een centrale locatie (Retail), multimodale verbindingen naar het achterland (EDC's) of een locatie nabij de depots van bezorgdiensten (E-commerce), afhankelijk van het beoogde gebruik. Het identificeren van een aantrekkelijke locatie voor (project)ontwikkeling vergt dan ook een scherpe analyse van bereikbaarheid, aansluiting op netwerken, (grond)kosten en het economische profiel van de regio, om te zorgen dat bedrijfsprocessen van eindgebruikers en ontwikkeling bij elkaar komen.

Deze pilot is erop gericht op het uitvoeren van een analyse die de kenmerken van de locatie Harnaspolder in kaart brengt aan de hand van een locatiebeschrijving, een economisch profiel en een arbeidsmarktscan.

Pilot project: Locatie-analyse Harnaschpolder

Verwachte uitkomsten

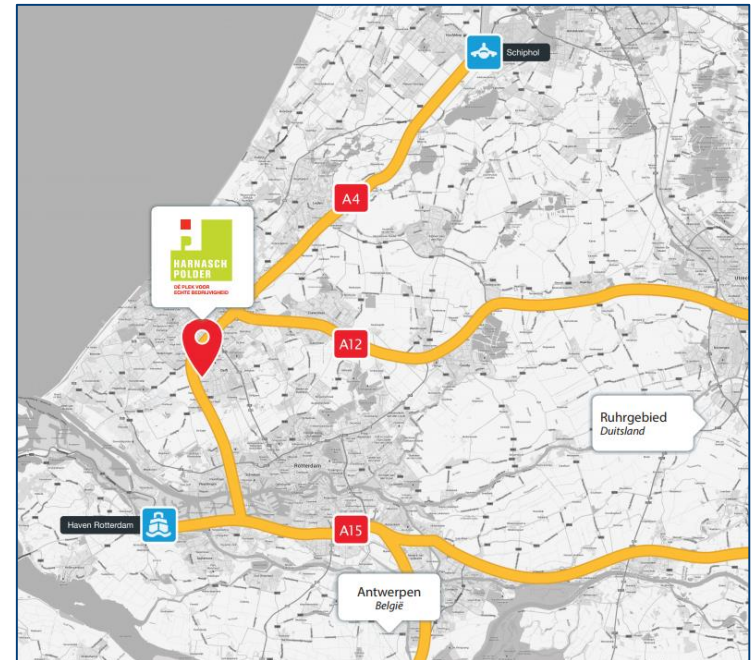
Inzicht in de locatie van de Harnaschpolder in relatie tot de regio, alsmede een gedetailleerd beeld van bedrijvigheid in de regio en een profiel van de arbeidsmarkt.

Methode en databronnen

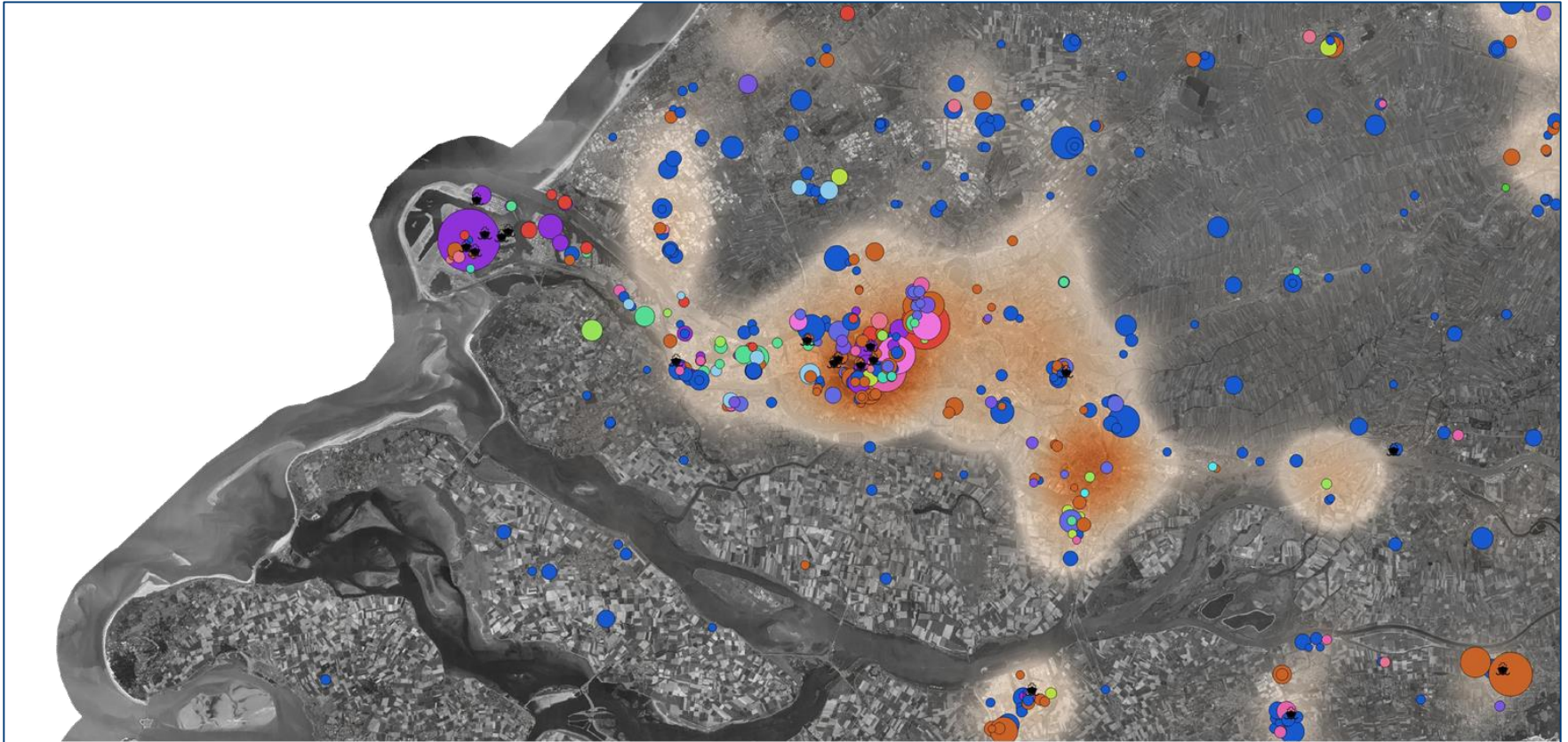
Geografische analyse aan de hand van openbare bronnen en data van stichting LISA.

Looptijd

3 maanden

Voorbeeld van geografische analyse

Legenda

 Inland terminals

Goederenvervoer LISA 2014 (Legenda)

 Binnenvaart (sleep- en duwvaart)

 Binnenvaart (tankvaart)

 Binnenvaart (vrachvaart)

 Dienstverlening voor de luchtvaart

 Dienstverlening voor vervoer over land

 Dienstverlening voor vervoer over water

 Expeditie, cargadoors, bevrachters en andere tussenpersonen in het goederenvervoer

 Goederenvervoer door de lucht

 Goederenvervoer over de weg (geen verhuizingen)

 Goederenvervoer per spoor

 Laad-, los- en overslagactiviteiten niet voor zeevaart

 Laad-, los- en overslagactiviteiten voor zeevaart

 Opslag in distributiecentra en overige opslag (niet in tanks, koelhuizen e.d.)

 Opslag in koelhuizen e.d.

 Opslag in tanks

 Transport via pijpleidingen

 Weging en meting

 Zee- en kustsleepvaart

 Zee- en kustvaart (vracht- en tankvaart)

Goederenvervoer LISA 2014 <25 banen

PDOK-achtergrond luchtfoto 2015

Referenties

Recente onderzoeken/advies

- Economische Verkenningen Rotterdam
- Analyse Foodcluster regio Rotterdam-Den Haag
- Circulaire Economie in Nederland
- Agenda kenniseconomie gemeente Den Haag
- Haven- en Binnenhaven monitor
- Governance structuur corridors Rotterdam-Duisburg
- Vlaams-Nederlandse Delta

Betrokken onderzoekers

Jeroen van Haaren MSc

- Jeroen van Haaren is onderzoeker stedelijke economie en vastgoed. Sinds 2007 adviseert hij diverse Europese steden op uiteenlopende thema's. Zijn advieswerk stelt hem in staat promotieonderzoek te doen naar het effect van stedelijke voorzieningen op de prijsvorming van koopwoningen.
- Jeroen is actief in het combineren van big-data en geografische informatie systemen. Hij brengt gesloten en open data samen en haalt hieruit vernieuwende informatie.
- Recente opdrachtgevers:
 - Metropool Regio Rotterdam-Den Haag
 - Gemeenten Den Haag, Rotterdam en Eindhoven
 - Circle Economy / EHERO
 - Colliers International Consultants
- Meer informatie: [CV Jeroen van Haaren](#)

Martijn Streng MSc

- Martijn Streng is onderzoeker haven- en vervoerseconomie. Martijn is gespecialiseerd in economische impact studies, evaluatie van (haven) investeringen en financiering van haven(complexen).
- Martijn doet onderzoek naar maritiem transport en supply chain management. Zijn interesse gaat hierbij onder meer uit naar slow steaming. Daarnaast heeft Martijn bij zijn vorige werkgever MTBS, ruime internationale ervaring opgedaan in de maritieme transport sector.
- Recente opdrachtgevers:
 - Ministerie van Infrastructuur en Milieu.
 - Provincie Zuid-Holland
 - Europese Unie
 - Rijkswaterstaat
- Meer informatie: [CV Martijn Streng](#)

Betrokken onderzoekers

Dr. Bart Kuipers

- Bart Kuipers is expert op het gebied van zeehavens en logistiek en sinds 2008 werkzaam voor Erasmus UPT.
- Bart Kuipers doet al meer dan twee decennia onderzoek naar goederenvervoer, ruimtelijke logistieke processen en ontwikkeling van zeehavens. Zijn promotie proefschrift ging over flexibiliteit in industrie in zeehavens, met een focus op de chemische industrie. Bart heeft eerder gewerkt voor het Ministerie van IenM (Verkeer en Waterstaat), TU Delft en TNO.
- Recente opdrachtgevers:
 - Ministerie van Infrastructuur en Milieu.
 - Provincie Zuid-Holland
 - Rijkswaterstaat
- Meer informatie: [CV Bart Kuipers](#)

Waarom UPT:

Praktijk & Wetenschap

- **Validatie**
 - Onderzoek voor diverse opdrachtgevers in publiek en private sfeer
- **Kennisontwikkeling**
 - Toonaangevende wetenschappelijke publicaties
 - Europese (onderzoeks)projecten
- **Onderwijs**
 - Masterspecialisatie Urban Port and Transport Economics
 - Master City Developer

Contact

Erasmus Centre for
Urban Port and Transport Economics

Burg. Oudlaan 50
3062 PA Rotterdam

010 – 408 11 86
www.eur.nl/upt

